

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

HINDEPLAS (SG_R3_GKA_11)

EVERGEM

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Hindeplas” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente: Evergem

Provincie: Oost-Vlaanderen

Ligging: Het omvangrijk aandachtsgebied bestaat volledig uit woonuitbreidingsgebied volgens het gewestplan. Volgende opdeling kan gemaakt worden van het signaalgebied:

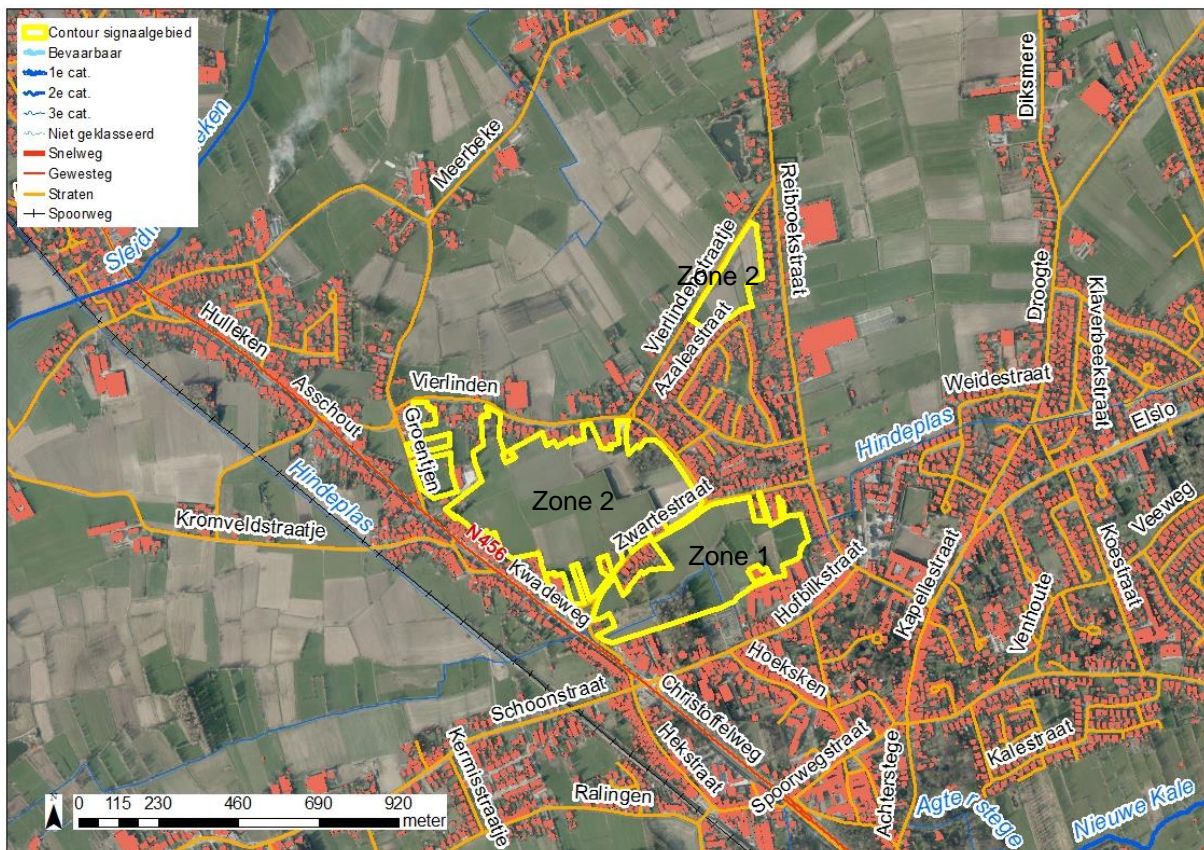
- **Zone 1:** ten zuiden van de Zwartestraat
- **Zone 2:** ten noorden van de Zwartestraat. Het grootste deel bevindt zich ten zuiden van de straat Vierlinden, een kleiner gedeelte ten oosten van het Vierlindenstraatje

Bekken: Bekken van de Gentse Kanalen

Betrokken waterlopen:

- Hindeplas (cat 3, Watering Burggravenstroom)
- Waterloop VHAG 393 (cat 3, Watering Burggravenstroom)

Oppervlakte: 37,7 ha

Figuur 1: Situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied ligt in woonuitbreidingsgebied.

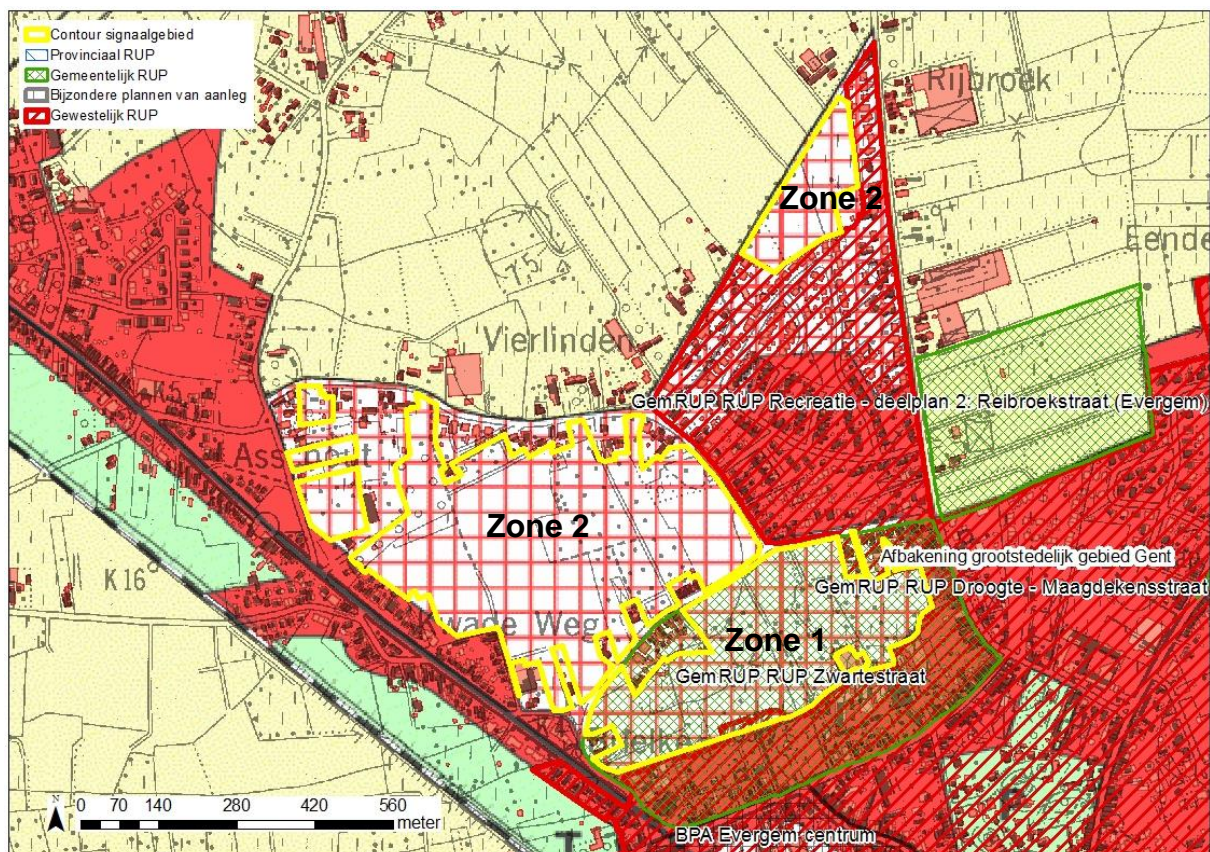
RUP/BPA: Voor de zone ten zuiden van de Zwartestraat (zone1) werd op de gemeenteraad van gemeente Evergem van 28 mei 2015 een definitief RUP goedgekeurd "Ruimtelijk Uitvoeringsplan Zwartestraat". Zone 1 van het signaalgebied valt volledig binnen de contour van dit RUP. Het woonuitbreidingsgebied ten zuiden van de Zwartestraat ligt voor een groot deel binnen de depressiezone van de Hindeplas: percelen die gevoeliger zijn voor wateroverlast. Op die percelen kan er dus best niet gebouwd worden. Daarom wordt 9,96 ha woonuitbreidingsgebied omgezet naar agrarisch gebied. Een deel van het gebied is gereserveerd voor de uitbreiding van het kerkhof en van de school. Daarnaast zijn er ook enkele woonclusters vastgelegd.

Het RUP voorziet onder meer in:

- Woonzone
- Agrarisch gebied en Agrarisch gebied met overdruk 'zone voor landschapontwikkeling en beekvallei' rond de waterloop Hindeplas
- Zone voor Gemeenschapsvoorziening.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is momenteel in landbouwgebruik (akkerbouw, tuinbouw, weiland) en in gebruik als tuin.

Figuur 2: Situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Groot-schalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 05/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Bekken van de Gentse Kanalen geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Dit signaalgebied werd vanuit de gemeente Evergem aangegeven om mee op te nemen in de signaalgebieden reeks 3. Zone 1 van het signaalgebied, rond de vallei van de Hindeplas is bekend als waterziek en gevoelig voor wateroverlast.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor dit gebied is geen overstromingskans gemodelleerd. Het signaalgebied is niet aangeduid als Recent Overstroomd Gebied (ROG). Er is geen ROG in de (nabije) omgeving van het signaalgebied gelegen.

---

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur 3: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

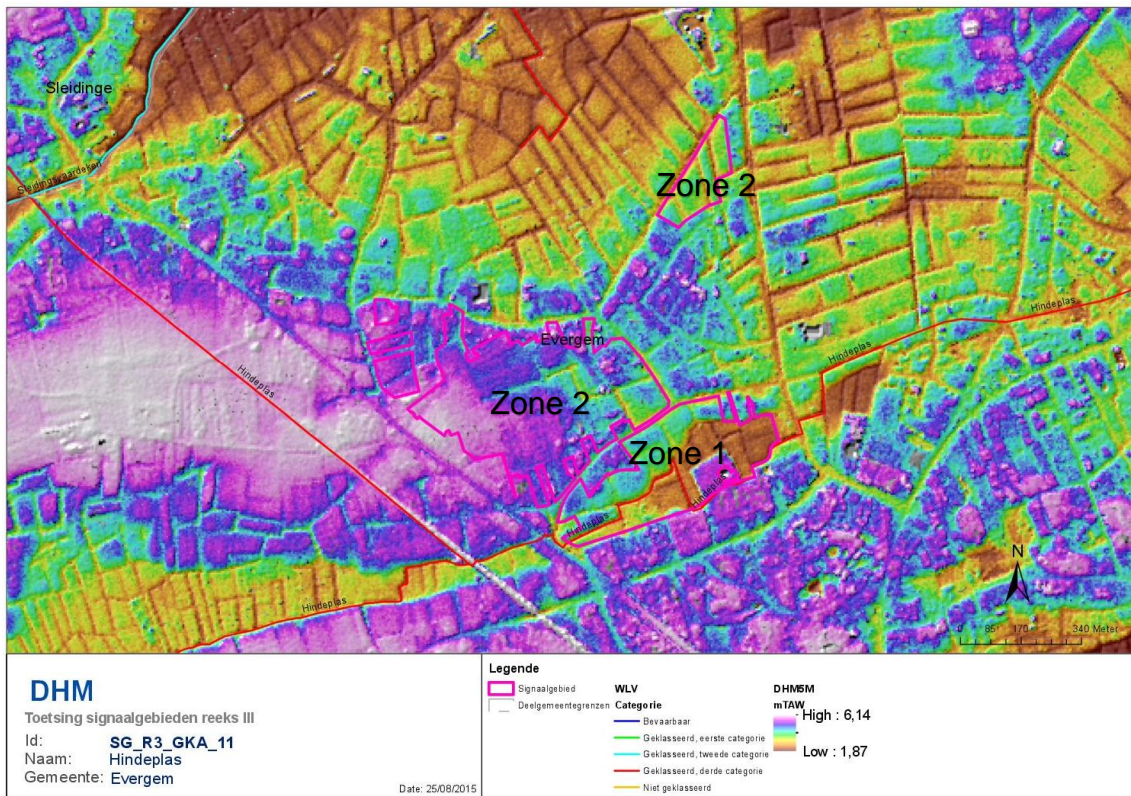
Voor dit gebied is geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Zone 1 en zone 2 ten zuiden van de straat Vierlinden watert zuidwaarts af naar de Hindeplas die op zijn beurt in de Burggravenstroom stroomt. Zone 2 ten zuiden van de straat Vierlinden bevindt zich stroomopwaarts zone 1 (RUP Zwartestraat). Zone 1 situeert zich in de vallei van de Hindeplas, een centrale depressie bevindt zich lager dan 6,75 mTAW. De rest van zone 1 situeert zich tussen de 6,75 en 7,75 mTAW. Zone 2 ten zuiden van de straat Vierlinden ligt op de flank van oost-west gericht zandrug stroomopwaarts zone 1. Dit deel van zone 2 is voornamelijk gelegen op een maaiveldhoogte hoger dan 7,5 mTAW, met uitzondering van een centrale grachtstructuur die gelegen is tussen 6,5 en 7,5 mTAW.

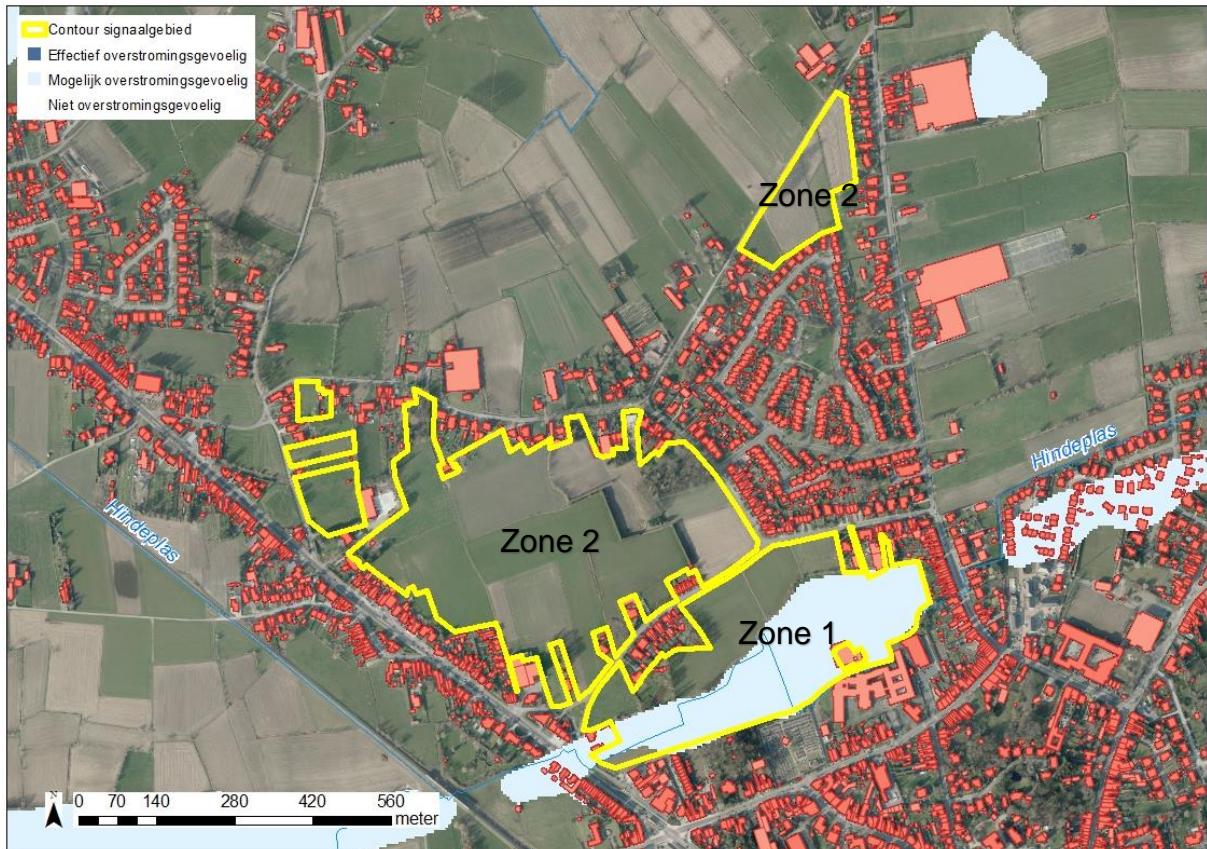
Zone 2 ten oosten van het Vierlindenstraatje water noordwaarts af via een waterloop van categorie 3 (VHAG 393), die op zijn beurt in het Sleidingsvaardeken stroomt. Deze zone ligt tussen de 7 en 7,75 mTAW met uitzondering van een grachtenstructuur lager dan 6,5 mTAW.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur 4: Situering signaalgebied op het digitaal hoogtemodel (DHM)

Zone 2 van het signaalgebied is niet aangeduid als effectief of mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Ongeveer de helft van zone 1 is aangeduid als mogelijk overstromingsgevoelig gebied (vallei van de Hindeplas).

Figuur 5: Watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De visie van het bekkenbeheerplan streeft een optimaal behoud van de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden na. Ze streeft naar een vrijwaring van bebouwing/verharding in de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden. Zone 1 van het signaalgebied is deels gelegen in waterconserveringsgebied. De opmaak van deze fiche is een vertaling van deze visie.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Voor de zone ten zuiden van de Zwartestraat (zone 1) werd op de gemeenteraad van gemeente Evergem van 28 mei 2015 een definitief RUP goedgekeurd "Ruimtelijk Uitvoeringsplan Zwartestraat".

4.3 Lopende initiatieven:

Er zijn geen lopende initiatieven gekend.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Overleg Signaalgebieden Evergem op 05/02/2015:

Voor de signaalgebieden gelegen in Evergem vond een eerste bespreking plaats op 05/02/2015. Zowel vertegenwoordigers van de gemeente Evergem als de provincie Oost-Vlaanderen waren aanwezig op dit overleg. Als scenario wordt scenario A (voor het gebied te noorden van de Zwartestraat) in combinatie met scenario C (gebied ten zuiden van de Zwartestraat) naar voor geschoven. Een wordt nog advies gevraagd aan de waterbeheerder, zijnde de Watering De Burggravenstroom.

Op 20 augustus 2015 vond een overleg plaats tussen de Watering De Burggravenstroom en de gemeente Evergem om een gezamenlijk advies te formuleren op het verslag van de bespreking van de signaalgebieden op 5 februari 2015.

Onderstaand vindt u derhalve het advies vanuit deze twee besturen.

Gebied ten zuiden van de Zwartestraat:

Akkoord met het voorgestelde scenario C: voor het gebied is in de gemeenteraad van 28 mei 2015 een RUP definitief goedgekeurd.

Gebied ten noorden van de Zwartestraat:

Akkoord met het voorgestelde scenario A

- Algemene Bekkenvergadering van de Gentse Kanalen van 6/11/2015:

Op de Algemene Bekkenvergadering van de Gentse Kanalen van 06/11/2015 werd de ontwerp-startbeslissing goedgekeurd onder voorbehoud van goedkeuring van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Evergem.

- Standpunt van college van Burgemeester en Schepenen (16/11/2015):

Op 16/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Hindeplas zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Vanuit het watersysteem wordt scenario C voorgesteld voor zone 1: de bestemming van woonuitbreidingsgebied zoals het gewestplan voorschrijft dient gewijzigd te worden naar een functionele invulling die compatibel is met het watersysteem gezien de watergevoeligheid van het gebied. Voor deze zone 1 is op de gemeenteraad van Evergem van 28 mei 2015 een definitief RUP goedgekeurd 'Ruimtelijk Uitvoeringsplan Zwartestraat' waarbij voor een deel van deze zone 1 van het signaalgebied, rond de depressie rond de Hindeplas een herbestemming is gebeurd naar agrarisch gebied met overdruk 'zone voor landschapontwikkeling en beekvallei'.

A: watertoets

- Voor zone 2 van het signaalgebied wordt scenario A voorgesteld. Het signaalgebied kan verder ontwikkeld worden, de toepassing van reguliere watertoets volstaat hierbij, eventueel mits beperkte randvoorwaarden om mogelijk wateroverlast naar de stroomafwaartse gebieden te beperken en/of voorkomen.

Instrument:

Zone 2: RUP

Initiatiefnemer:

Zone 2: Gemeente Evergem

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het woonuitbreidingsgebied ten zuiden van de Zwartestraat (zone 1) ligt voor een groot deel binnen de depressiezone van de Hindeplas: dit zijn percelen die gevoeliger zijn voor wateroverlast. De zone ligt gedeeltelijk in mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Het woonuitbreidingsgebied ten noorden van de Zwartestraat (zone 2) is niet overstromingsgevoelig.

Een nieuwe functionele invulling voor zone 1 van het signaalgebied werd voorzien via het gemeentelijk RUP Zwartestraat (scenario C). Voor het resterend gedeelte van het signaalgebied (zone 2) volstaat daarom de toepassing van de watertoets (scenario A). Het gemeentebestuur besliste in 2010 tot de opmaak van het RUP Zwartestraat. Het gebied werd begin 2015 alsnog meegenomen in de selectie als signaalgebied. Het RUP werd definitief vastgesteld op 28 mei 2015.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.